

BIBLIOTEKA
ARHIPELAG

KNJIGA
7

Za izdavača: Nikola Janković
Glavni urednik: dr Dušan Marinković
Lektura i korektura: Višnja Krizmanić
Dizajn korica: Mediterran Publishing
Tehničko uređenje: Mediterran Publishing

Copyright © za srpsko izdanje
Mediterran Publishing 2009.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Novi Sad

ISBN 978-86-86689-19-1

Štampa: Art Print, Novi Sad

Mediterran Publishing d.o.o.
Nikole Pašića 24,
21000 Novi Sad
tel: +381.21.472.38.20 fax: +381.21.661.37.65
www.mediterran.co.yu
e-mail: mediterran@neobee.net

Za sve informacije o ovom i drugim izdanjima
Mediterran Publishinga,
kontakt: prodaja@mediterran.co.yu

Karl Manhajm

ESEJI O
SOCIOLOGIJI ZNANJA

Sa engleskog preveo:
PREDRAG NOVAKOV

Urednik:
DUŠAN MARINKOVIĆ

Novi Sad
2009.

Naslov originala:

ESSAYS ON THE
SOCIOLOGY OF KNOWLEDGE

by
Karl Mannheim

First published 1952.
Routledge & Kegan Paul, LTD
Broadway House, Carter Lane, London

SADRŽAJ

Napomena urednika	11
-------------------	----

POGLAVLJE I

Uvod

I. Uvodne napomene	13
II. Uticaji	14
III. Razvoj sociologije znanja	22
IV. Kritika Manhajmove sociologije znanja	44

POGLAVLJE II

O tumačenju vizije sveta (Weltanschauung)

I. Prikaz problema	51
II. Borba za sintezu	52
III. Racionalizam nasuprot iracionalizmu	56
IV. Vizija sveta (Weltanschauung): njen modus prikazivanja	62
V. Preteorijska struktura proizvoda kulture	86
VI. Kako se pogled na svet može naučno obraditi?	94

POGLAVLJE III

Istoricizam

I. Statička i dinamička misao	111
II. Polazne tačke teorije istoricizma (Trelč)	125
III. Oblici istorijskog pokreta	138

IV. Istoricismam i sociologija	156
V. Dinamički standardi u misli i praksi	159

POGLAVLJE IV
Problem sociologije znanja

I. Problem konstelacije	169
II. Teorijske pozicije	183
III. Sociologija znanja sa stanovišta moderne fenomenologije (Maks Šeler)	192
IV. Sociologija znanja sa dinamičkog stanovišta	221

POGLAVLJE V

Nadmetanje kao kulturna pojava	235
--------------------------------	-----

POGLAVLJE VI

O prirodi ekonomske ambicije i njenom značaju
za društveno obrazovanje čoveka

I. Društveno obrazovanje čoveka	279
II. Šta je „uspeh“?	285
III. Objektivni i subjektivni uspeh	287
IV. Nestabilni i relativno stabilni oblici subjektivnog uspeha	290
V. Društvena struktura i šanse za uspeh	292
VI. Uspeh u karijeri	299
VII. Društveni sektori podložni konfliktu i oni bez konflikta	301
VIII. Težnja za uspehom uopšte	303
IX. Težnja za ekonomskim uspehom	310
X. Istorijska fleksibilnost ekonomske ambicije	316
XI. Tipovi ambicije; tipovi ličnosti; tipovi kulture	321
XII. Fleksibilnost ambicije i društveno raslojavanje	326

POGLAVLJE VII
Problem generacija

I. Stanje problema u ovom trenutku	333
II. Sociološki problem generacija	345
Pogovor: Manhajmova sociologija znanja: potraga za sintezom	385
Index	399